

til, at disse kravets betydning er aftagende som følge af optjeningsprincippet gennemførelse og som følge af de indgåede socialforsikringsoverenskomster.

På denne baggrund blev Pensionsreformsarbejdsgruppen bedt om at overveje behovet for ændringer i disse regler.

Pensionsreformsarbejdsgruppen har i september 1979 afgivet »Rapport om pensionslovenes regler om optjening, indfødsret og bopæl«. På baggrund af rapportens forslag og løsningsmodeller har regeringen anset det for hensigtsmæssigt at foreslå pensionslovenes regler om indfødsret, bopæl og optjening ændret.

De foreslåede ændringer af pensionslovenes regler om indfødsret, bopæl og optjening vil nødvendiggøre en vis tilpasning af den nordiske overenskomst og af de tosidede socialforsikringsoverenskomster, der er indgået med andre lande. Ændringerne vil ligeledes have betydning ved indgåelse af fremtidige socialforsikringsoverenskomster.

Tidligere såvel som nugældende lovgivning om social sikring indeholder i lighed med det foreliggende forslag hjemmel for socialministeren til at indgå konventioner med andre stater om anvendelse af lovgivningen om social sikring.

I løbet af perioden 1950-59 indgik Danmark sådanne på gensidighed baserede overenskomster om social sikring med *Frankrig, Tyskland, Schweiz og Storbritannien*. Området for disse overenskomster var blandt andet lovgivning om alders-, invalide- og efterladtepension (enkepension). Hovedprincippet i overenskomsterne var på visse betingelser at ligestille de kontraherende landes statsborgere med hensyn til rettigheder og pligter efter den sociale lovgivning.

Efter Danmarks indtræden i EF er anvendelsesområdet for disse overenskomster stærkt reduceret, idet bestemmelserne i EF-forordning nr. 1408/71 for arbejdstagere og nu også for selvstændige erhvervsdrivende samt disse to gruppers familiemedlemmer trådte i stedet for bestemmelserne i overenskomsterne.

I løbet af de senere år har Danmark indgået konventioner om social sikring med visse lande uden for EF. Dette gælder *Tyrkiet* (1976), *Jugoslavien* (1977) samt *Pakistan* (1982). Der er endvidere indledt forhandlinger med Østrig om en tilsvarende konvention samt afsluttet forhandlinger om tilsvarende konventioner med Marokko, Schweiz og Spanien. Der agtes indledt forhandlinger med Israel i den nærmeste fremtid.

Konventionerne, der er baseret på gensidighed og omfatter blandt andet invalide-, alders- og efterladtepension bygger på følgende principper:

Princippet om *ligebehandling*, der går ud på, at de pågældende landes statsborgere i Danmark principielt skal have samme rettigheder som danske statsborgere til ydelser, og at danske statsborgere i de pågældende lande principielt skal have samme rettigheder som landets egne statsborgere til ydelser.

Princippet om *sammenlægning af sikringsperioder*, d.v.s. forsikrings- og bopælsperioder, tilbagelagt i en kontraherende stat medregnes med henblik på erhvervelse af ret til ydelser i den anden kontraherende stat. Der er dog, for så vidt angår danske pensioner, ingen adgang til sammenlægning ved erhvervelse af ret.

Eksportabilitetsprincippet, der indebærer, at en social pension optjent i den ene kontraherende stat kan udbetales til berettigede, der flytter til den anden kontraherende stat.

Mellem de nordiske lande gælder Nordisk konvention om social tryghed af 5. marts 1981. Denne konvention er i et vist omfang bygget op efter samme principper som de bilaterale konventioner.

Den nordiske konvention adskiller sig dog især ved, at grundpension udbetales i bopælslandet efter 3 års ophold i landet og beregnes efter den pensionsberettigedes samlede bopælstid i et eller flere nordiske lande. Eksport af grundpension kan således længst finde sted i 3 år.

Indfødsret

Regeringen finder ikke, at der bør ske en generel ophævelse af kravet om indfødsret, men foreslår en vis lempelse af indfødsretskravet for den særlige gruppe af udlændinge, der har en længerevarende tilknytning til Danmark. Denne gruppe består fortrinsvis af indvandrere, der ønsker at forblive her i landet i meget lang tid eller for hele livet.

Bopæl

Bopælskravet betyder, at pensionister som hovedregel skal have bopæl i Danmark både på det tidspunkt, hvor der tillægges pension, og ved udbetalingen af pensionen.

Et stigende antal danskere tager bopæl i udlandet få år før det 67. år efter at have haft bopæl i Danmark i langt hovedparten af de aktive år. Den gældende regel om, at pensionen skal være tillagt inden udrejsen, virker meget streng for disse perso-